No. 1277 Zaterdag 20 Juni 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 19 Juni.

Nederland meet zich met niemand meer.

„Er zijn geen kleine landen,
„er zijn enkel kleine menschen,
„en het ongeluk van ons volk
„is, dat sedert driekwart eeuw
„de kleinsten van alle kleinen
„in ons land aan het werk zijn
„geweest aan het Ministerie
„van Buitenlandsche zaken:
„Schelpdieren, terwijl zij vogels
„met verreikenden blik en sterke
„vleugels hadden moeten zijn.

„*De voorbijganger*,"

MAURITS WAGENVOORT.

„Het is zoo geheel in den geest van het hedendaagsche *Nederlandsche* geslacht om zich tegenover de andere natiën klein en onmachtig te gevoelen, dat het mijns inziens gepast mag heeten op dit gebied een woord van tegenspraak te doen hooren.

Voorzeker, geen verstandig vaderlander zal er aan denken voor *Nederland* een veroveringspolitiek, een imperialisme in den kwaden zin des woords, voor te staan, doch de zaken staan wel eenigszins anders. Gelijk de enkele mensch, te midden van het volle leven geplaatst, gedwongen en verplicht is den strijd om het bestaan te aanvaarden, op straffe van onder te gaan, zoo is ook een volk, wil het niet meedoogenloos door den levensstroom verzwolgen worden, gehouden den kamp met andere menschengroepen aan te binden. Voor een deel speelt die strijd zich af op econo-misch terrein, is hij dus van vreedzamen aard. Toch mag allerminst het politieke gedeelte van dien strijd verwaarloosd worden. Geschiedt dit wel, dan is eene verdediging van belangen en rechten tegenover anderen niet alleen onmogelijk, doch loopt men ook gevaar de achting en het ontzag van andere volken te verliezen en daarmede afstand te doen van een noodzakelijk en ondergrond voor het nationale zelfbewustzijn. Tusschen een en ander bestaat een onmiskenbare wisselwerking. *Een volk, door zijn ne naburen voor laf aangezien verliest zijn plaats in de wereld en daalt in eigen achting.* (Cursiveering van ons. Red. Amigoe.) Dit toegegeven aanvaardt men tevens ook de mogelijkheid van een strijd om belangen en rechten te handhaven en zich de achting van de wereld te verzekeren. Het kan toch niet ontkend worden, dat in den tegenwoordigen tijd, met zijn weder-opbloei van het vredesdenkbeeld de daad der Boerenrepublieken meer heeft bijgedragen om den Hollandschen naam met eerbied in het buitenland te doen noemen, dan menig Nederlandsch vredeswerk.

En nu kom ik op de heerschende meening te dien opzichte in ons vaderland, eene meening ons op de scholen opgedrongen, ons in de pers steeds voorgehouden en als onomstootelijk aangenomen, de meening namelijk, dat ons land te klein, onze krachten te gering zouden zijn om iets meer te doen dan ons angstig in een hoekje te houden met de stille hoop, dat niemand ons daar zal opmerken. Als het al te erg wordt, als men ons eigen huis te na komt, zijn wij wel geneigd te protesteeren, en als dat onverhoopt niet helpen mocht, in Gods naam een vuist te maken, maar verder te gaan dan bepaald onze rechtstreeksche veiligheid betreft, goeie help! het buitenland mocht het ons eens kwalijk nemen; laat ons liever trachten hen te overtuigen, dat wij zulke lieve, goeie, zachtaardige naburen zijn, lammeren gelijk, die niemand kwaad willen, die men ongestraft kan kwetsen, beleedigen en onrecht aandoen; laten we ons zelfs geheel ontwapenen, dan blijkt eerst duidelijk hoe lief we zijn, daarbij vergetende het „qui se fait brebis, le loup le mange."

Dit zwakheidsbegrip is onwaardig en onwaar. Onwaardig omdat een fier en zelfbewust volk, dat zijn ondergang niet willens en wetens zoekt, verplicht is, ten koste van stoffelijke nadeelen, zijn stem in den raad der volkeren te doen hooren, den goeden naam door het voorgeslacht nagelaten, angstvallig te bewaren en van smet vrij te houden, goed en bloed daarvoor over te hebben. Onwaar, omdat noch het aantal, noch de stoffelijke krachten de beslissing geven bij den strijd met de wapenen. Het is de geest die overwint, het zijn niet de kanonnen, niet de schepen, het zijn de handen en harten van het volk!

Deze waarheden worden door ons volk in den tegenwoordigen tijd te veel uit het oog verloren. Men herdenkt zijn groote mannen uit het gulden tijdperk, men is trotsch op hunne daden, men is gevleid door de bewondering van het buitenland; maar men nastreven als het moet, de gedachte aan de mogelijkheid daarvan levendig houden bij de natie, het jonge geslacht opwekken tot opoffering en navolging, niet in theorie maar in praktijk, neen, zoover kan men niet gaan...... ons land is zoo klein! Was ons land dan minder klein, waren zijn tegenstanders minder groot bij de worstelingen in de zeventiende eeuw, waren onze strijdmiddelen toch gelijk aan die van de tegenpartij? Het mocht wat! De geschiedenis, vooral van onze zeeoorlogen is daar om het tegendeel te bewijzen: de schepen van den Engelschman waren meestal grooter, zwaarder bewapend, sterker bemand en aanzienlijker in getal, maar onze voorouders hadden durf, lieten zich niet terneerdrukken door beschouwingen over stoffelijke krachten. Een krachtig Hollandsch ras kan alleen bestaan indien de moedeloosheid wordt afgeschud. „Het zal waarachtig wel gaan" zij met Tromp onze leuze. Als het moet, meet Nederland zich met iedereen.

Nu moet men mij echter goed verstaan. Overstandig zou het wezen zich blindelings in te ongelijken strijd te storten. Nederland kan zich niet veroorloven bij elke van pas komende gelegenheid aan de groote Mogendheden een vuist te laten zien, maar wat het wèl kan, *is gebruik maken van de politieke verhoudingen van het oogenblik en in verband daarmede voor zijn belangen opkomen of zijn rechten verdedigen.* (Cursiveering van ons. Red Amigoe). Eene actieve politiek, in plaats van de, tot nu, gevolgde passieve.

Welk een toekomst opent zich daarbij voor den Hollandschen stam! Een zich van zijn kracht bewust Nederland, in de bres springend daar waar de belangen van dien stam zulks vorderen; een moederland met zorg wakend voor zijne, over den geheelen aardbol verspreide, kinderen; de koloniën en nederzettingen zich met fierheid op hunne afkomst verheffend, omdat zij zich gesteund weten door een land dat zich niet van zijn plaats te midden der overige mogendheden laat afdringen. En ook, wat is er reeds veel verwaarloosd!........

Maar dan ook een weerbaar Nederland, gereed om de diplomatie te steunen en aan hare vertoogen kracht bij te zetten, haar toegezegden steun van waarde te doen zijn. Een vloot en een leger, maar een vloot vooral, binnen het bereik onzer krachten vallende wel is waar, maar sterker dan wat bestaat en vooral meer gedragen door den steun en de offervaardigheid van de natie."

Zijn deze woorden U niet uit het hart gesneden, Lezer? Is het niet, alsof de schrijver daarvan, de Heer P. HUISER, uit 's Gravenhage, gedurende de laatste weken in ons midden verkeerde en aan *Neerlandia* overseinde, wat hij hier hoorde? Dit stuk van den Heer HUISER, voorkomende in het nummer van Augustus 1907 van *Neerlandia*, is een duidelijke, zuivere weerklank van wat hier algemeen wordt gesproken. Het Curaçaosche volk voelt zich mismoedig, omdat het meent zonder bescherming te zijn overgeleverd aan de moedwillige, verregaande willekeur van eenige ondergeschikte ambtenaren van Venezuela. Geheel de wantoestand, dat onze zeilvaart stil ligt, de overscheping geschorst is, het sjouwerswerk in Venezolaansche havens aan de Curaçaosche arbeiders werd verboden, onze kleinere scheepjes tusschen Aruba en Curaçao varend herhaaldelijk worden bemoeilijkt, het vervoer van brieven van daaruit zelfs niet vrij is, de invoer van het volksvoedsel: suikerklinkers en bananen uit Venezuela naar Curaçao, alsmede van verschillende ingrediënten voor onze kleinere industrie, zoo als hoedenstroo, sisal, leder, ten zeerste wordt tegengewerkt en zooveel mogelijk teruggehouden, schrijft men algemeen toe aan het onberaden, wil lekeurig optreden van Venezolaansche ondergeschikte en ongeschikte ambtenaren. En die ambtenaren worden niet gestraft, teruggeroepen en afgezet, maar rustig gaan zij voort met hun plagerijen tegen Curaçao's handel en scheepvaart en industrie.

Zoo teekenend juist heeft onzen geachte Collega *El Imparcial* ze geschilderd, „de donkere dagen" welke wij thans doorleven.

Ons economisch leven wordt met den dood bedreigd. Onze toestand is onhoudbaar geworden. Als het zoo nog een paar maanden voortduurt, zijn de rampen niet te overzien. De oogst mislukte, de regen blijft uit, de handel kwijnt niet slechts, maar is reeds stervend, de industrie is slap en zonder krachten.

Hoe duidelijk blijkt in deze benarde tijden, dat handel en scheepvaart de hoofdbronnen zijn van ons bestaan. Nu deze bronnen verstopt zijn, ontbreken ons de noodige levenssappen en zal menig handelshuis weldra economisch sterven aan uitputting. Bij de buitenbevolking is de armoede algemeen. Landbouw kan dat arme volk niet helpen, om dat ook nu weer, zooals hier regel is, het onmisbare water ontbreekt, de regen weder maanden achtereen uitbleef. Men moet te midden van dat volk leven om hun ellende te kunnen begrijpen. De armoede kijkt hun door de uitgemergelde gezichten, door scheuren in de kleederen, door de gaten in muren en daken der huizen.

Handel en scheepvaart moeten hoofdzakelijk ons volk onderhouden en een bestaan schenken. En nu ligt de scheepvaart stil en daarmede ook de handel, aan banden gelegd door het willekeurig optreden van ondergeschikte Venezolaansche ambtenaren.

Is daar nu niets tegen te doen? Kan die willekeur niet worden gebroken?

Helaas, het is, alsof Nederlands macht te kort schiet om ons te helpen. Het is, alsof wij zonder bescherming van het Moederland, aan eigen weerloosheid blijven overgelaten.

Zoo denkt men, zoo spreekt men algemeen.

Diep laat men het hoofd hangen in het vernederend bewustzijn een weerloos volk te zijn, ongeacht en als laf gescholden door onze naburen. Wanhopig denkt men aan de toekomst, nu wij zonder waarborg overgeleverd blijven aan genade of ongenade van die ons kwaad willen.

Maar mogen wij zoo wel denken? Is dan alle grond onder ons weggezonken, dat dergelijke wanhopige gevoelens mogen geuit? Waarom zoo wanhopig?

Omdat Nederland ons aan ons lot overlaat. Omdat er niets gedaan wordt om ons te redden uit onze benauwdheid.

Laat ons kalm blijven en ons niet te zeer laten medeslepen door ons gevoel.

Wie bewijst u, dat Nederland tot dusverre nog niets deed en ons maar aan ons lot overliet? Op de eerste plaats is de diplomatie het dichtst bij de hand liggend middel om de verkeerde berichten aan President CASTRO geseind te weerspreken en Z. Excellentie te overtuigen, dat Curaçao niet in het minst misdeed, maar wel zoo vriendschappelijk mogelijk Venezuela behandelde. Van onzen kant is er niets geschied, waardoor de vriendschappelijke betrekkingen [illegible] kunnen worden. Bij kalm nadenken moet een ieder tot de overtuiging geraken, dat het misverstand, waarop de dwangmaatregelen van President CASTRO tegen Curaçao steunen, best uit den weg geruimd kunnen worden door Z. Exc. den Minister-resident van Nederland te Caracas.

Maar wij hooren of zien niets, zoo antwoordt men ons, hoe kan ons vertrouwen in de Nederlandsche Diplomatie ongeschokt blijven, als wij geen enkel resultaat zien, zelfs niet eens weten, of men wel met den noodigen ernst onzen onhoudbaren toestand beoordeelt en met alle mogelijke inspanning van krachten tot een gelukkige ontknooping van deze hopelooze verwarring tracht te komen.

Gebrek aan officieele berichten, die ons vertrouwen verlevendigen, dat is de oorzaak van de hooge, gevaarlijke spanning der gemoederen van ons volk.

De Curaçaosche Pers is zeer zeker ten volle bereid ieder bericht wat het volk op de hoogte houdt van

Feuilleton.

Een andere keuze.

NAAR HET DUITSCH VAN

B. RITTWEGER.

— De jongen kan er nu toch eenmaal niets aan doen, Otto! Hij heeft nu eenmaal geen hoofd voor vreemde talen, dat moet je zelf toch ook inzien!

— Heelemaal niets zie ik in! Kom me toch niet aan met zulke verontschuldigingen! Onverschilligheid is het, luiheid! Maar ik zal het hem wel inpeperen, ik zal de luiheid er wel uitdrijven, ik.........

— Otto, lui is onze jongen werkelijk niet! Hoeveel volharding, hoeveel onvermoeiden vlijt toont Willy, als hij teekent of hout snijdt of met de figuurzaag bezig is. Urenlang is hij dan aan 't werk, en als hem iets mislukt, begint hij onverdroten opnieuw.

— Och kom, praat me toch niet zoo!...... Zulke beuzelpraatjes, — daarmee komt hij niet door zijn examen. Neen, de bengel is nu vijftien, hij moet eens ernstig beginnen! Kijk zijn rapport eens! En hij zit reeds twee jaar in dezelfde klasse! Grieksch onvoldoende, Latijn even voldoende, Fransch even voldoende, — 't is ellendig! Wat helpt het nu dat hij voor teekenen en wiskunde zoo goed is. Als hij niet sterk is in vreemde talen, komt hij op geen enkele hoogere school vooruit. Het is en eilende! En dit zeg ik je: het timmerkistje, dat je mij afgebedeld hebt voor den knaap, dat wordt hem weer afgenomen.

— Beste Otto, het was zijn eenige wensch! Je zult toch......

— Niets zal ik. Straf moet er zijn!

Het gesprek tusschen den kantonrechter Flinke en zijn vrouw werd hier afgebroken door het binnentreden van Willem.

De vertoornde rechter wendde zich nu tot den jongen:

— Je komt net van pas, want ik heb een ernstig woord met je te spreken. Je ellendig rapport dwingt me om krachtige maatregelen te nemen. Let goed op, wat ik nu zeg, is geen gekheid. Blijf je met Paschen weer zitten, — ik laat je van nu af privaatles geven in 't Grieksch en Latijn, — dan ga je in de leer bij den baas beneden en je wordt een handwerksman, begrepen? Nu, doe je best, jongen, ik raad het je aan!

De moeder ging meelijdend naar haar jongen en streelde hem liefderijk de smalle wangen.

— Je moet niet treurig zijn, Willy! Kijk, vader is zoo bezorgd over je leeren. Je zult je best doen, nietwaar, dat het beter gaat?

— Ach, moeder, als 't maar kon! Ik zou zoo graag willen, maar ik speel het toch niet klaar, met den besten wil niet!

Zuchtend keerde de moeder zich af, — de treurige oogen van haar kind deden haar pijn, en de moeie, troostelooze toon van zijn stem sneed haar diep in 't hart.

Welk een vroolijk kind is Willy geweest tot aan den tijd, dat hij op het gymnasium kwam! Het is zonde en jammer!

Kort voor Paschen, op een Zondagnamiddag, klopt de kantonrechter bij den schrijnwerker Horn in het benedenhuis aan. Een reeds bejaard, maar nog flink man springt bij zijn binnenkomen op van de sofa en neemt zijn pijpje uit den mond.

— Waarmee kan ik u dienen, meneer? vraagt hij eerbiedig.

— Ik kom met een groot verzoek tot u, baas Horn. Wij wonen nu al zoolang onder één dak en hebben het steeds goed met elkaar kunnen vinden, nietwaar?

— Dat zou ik denken, meneer.

— Nu, dan durf ik met mijn verzoek voor den dag komen. Het betreft mijn jongen......

— Willy?

De oogen van baas Horn begonnen te schitteren.

— Als ik voor Willy iets doen kan, meneer, zal 't gebeuren, want de jongen is......

— Een luiaard, een ondeugende jongen is 't! Ik was van morgen bij zijn directeur, en heb gehoord, wat ik trouwens ook reeds tamelijk goed wist, dat Willem niet zal overgaan. Nu heb ik hem gedreigd, dat, als hij weer bleef zitten, ik hem van de school zou nemen en in de leer doen bij baas Horn. Natuurlijk denk ik er niet in ernst aan om mijn eenige een zoon handwerk te laten leeren, maar ik zou de bedreiging toch wel schijnbaar willen uitvoeren.

— Schijnbaar? Hoe bedoelt u dat, meneer?

— Dat zult u dadelijk hooren, beste Horn. Wilt u mij 't genoegen doen den jongen in de Paaschvacantie als leerjongen aannemen; u geeft hem veel te doen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat; hij eet bij u en komt alleen thuis om te slapen, want ik zou natuurlijk niet willen, dat hij met uw knecht en den anderen leerling samen slaapt. En een afzonderlijk kamertje hebt u niet voor hem?

— Neen.

— Dat dacht ik wel, — maar in alle andere dingen behandelt u hem precies als een gewonen leerling. U mag hem ook gerust eens een klap geven, als hij zijn best niet doet. Ik hoop dat Willem op die wijze van zijn luiheid geneest. Dr. Herder, de directeur, beweert trouwens, dat de jongen volstrekt niet lui is, maar ik weet wel beter. Hij kon wel meekomen in de klasse, maar hij wil niet. Nu moet hij er maar eens aan gelooven. Wilt u mij dus dat pleizer doen? Na de vacantie zeg ik dan, dat ik 't nog eens weer met het gymnasium wil probeeren. U zult eens zien, hoe de bengel dan veranderd is.

— Hm, meneer, de zaak is eigenlijk niet heelemaal naar mijn zin. Neemt u mij niet kwalijk, dat ik 't zeg, maar mijn eerlijk handwerk is eigenlijk te goed voor zoo'n grap.

— Een grap? Het is een paedagogische maatregel, een zeer ernstige zaak, baas Horn.

— Toch blijft het een grap. Uw jongen moet zich verneerd gevoelen, omdat hij bij een handwerksman in de leer komt. En als het doel bereikt is, is de grap uit. Zoo is het toch bedoeld?

— Verneêrd? Neen, zoo mag u

den stand der verwikkelingen op te nemen en openbaar te maken.

Al is de diplomatie geheim, het zal toch wel mogelijk wezen DE FEITEN bekend te maken, om aan het volk de overtuiging te schenken, dat er werkelijk met de noodige zorg voor zijne belangen wordt gewaakt en hard gewerkt. Wanneer bekend gemaakt wordt uit goede, gezaghebbende bron, dat de Heer DE REUSS meerdere malen den President, of den Minister van Buitenlandsche Zaken bezocht, dat bereids naar de Hooge Regeering in Nederland geseind werd en deze steeds volledig op de hoogte wordt gehouden van onzen toestand, wanneer misschien ook kon worden medegedeeld, dat de ontknooping der verwarring nabij schijnt, of spoedig verwacht mag worden, zal het vertrouwen, de rust en kalmte bij de bevolking terugkeeren.

Mocht, onverhoopt, de diplomatie alleen niet bij machte zijn, de netelige quaestie op te lossen, dan verwachten wij stellig en zeker, dat Nederland de noodige middelen zal weten te vinden om aan de diplomatie meer kracht te verleenen.

Wij hopen, dat, zoo noodig, Nederland gebruik zal weten te maken van de politieke verhoudingen van het oogenblik en in verband daarmede voor de belangen van Curaçao zal opkomen en zijn rechten verdedigen.

Wij zijn overtuigd, dat Nederland er wel iets voor zal over hebben om Curaçao te beschermen, aan onzen handel en onze scheepvaart weder nieuw leven te schenken, en den geleidelijken bloei daarvan in de toekomst beter te waarborgen.

Maar, dat men wat meer spoed zette achter het werk. Ons weerstandsvermogen is uiterst gering. Spoedig zal het te laat zijn.

Wat Curaçao door een paar maanden algeheelen stilstand van zaken lijden zal, is in jaren niet bij te werken.

Dat Nederland ons dan helpe, afdoende, krachtig en spoedig. Dat het Curaçaosche volk weten moge, dat de hulp nabij is. De onzekerheid omtrent onzen toestand is erger dan de kwaal.

Rede van Prof. de Groot.

Op Woensdag, 20 Mei ll., werd te Haarlem een Katholiekendag gehouden. Gehandeld werd in vier afdeelingen over Volksbibliotheken, Letteren en Kunst, Goedkoope Lectuur en Dagbladpers. In de slotvergadering, waar de 4 Afdeelingen bijeen kwamen hield Pater de Groot een heerlijk schoone rede, waarvan wij hier een uitgebreid verslag ontleenen aan *De Tijd*.

Spreker begon met een klein citaat uit „Die Kultur der Gegenwart" het moderne werk van 1906, waarin een niet-katholieke geleerde van de R. K. Kerk getuigt, dat „de Katholieke Kerk bij haar gestadige voortschrijdende machtsontvouwing, gelijk aan die der Middeleeuwen, aan den Hemel straalt als een zon."

Het doet goed, zegt spr., van een niet-katholiek zulk een uitspraak te mogen vernemen. Want wij, Katolieken, moeten zoo dikwerf aanhooren, dat onze Kerk dood of ten minste stervende is, zoodat het niemand behoeft te verwonderen, als wij ons verheugen, dat op zekeren dag een arts, op consult geroepen, ook eens vertelt, dat er nog kans is op behoud. (Gelach). Nu is Haarlem's diocees in de groote katholieke gemeenschap slechts een klein deel en ook is deze diocesane Katholiekendag maar een deel der geheele beweging, hoewel aan dit Bisdom een zeer eerbiedwaardig stuk is toevertrouwd. Maar toch, op dagen als deze, gevoelen we ons met de groote gemeenschap innig verbonden. We zijn saamgekomen om weer te leeren, hoe wij het best onze katholieke beginselen kunnen vertoonen in het openbare leven, hoe wij den schat des Geloofs kunnen mededeelen aan onze medeburgers, aan Katholieken en niet-Katholieken beiden. Wij gevoelden ons dezen morgen in de schoone Kathedraal echt gelukkig. Daar straalde Gods heerlijke zon, die schitterde over Haarlem's bloeiende bloemvelden; daar stond aan 't altaar onze beminde Herder; daar omringden wij hem om te doen uitkomen onze hoogere trouw aan 't vaandel onzer éénheid. En op de vergaderingen was Lectuur de allesbezielende idée onzer aandacht. Lectuur was ons aangewezen en Laurens Janszoon Coster zal zich hebben verheugd, toen wij zijn stomme letters lieten vallen in de aarde onzes geestes, om haar rijke vruchten te doen voortbrengen. En het was of de Damiaatjes begonnen te klingelen om ons een nieuw Jerusalem te doen veroveren, om ons een Sion van Geloof heerlijker op te bouwen.

De aangenomen conclusies zijn overrijk aan denkbeelden voor onze geloofs-actie.

Maar de vraag dringt zich op: Hoe zullen wij aan goede lectuur komen? Daarom zal spr. ook over de bronnen spreken, meenend, dat dit thema de vergadering wel zal boeien. Welke zijn die bronnen? Tusschen katholieke lectuur en die, welke niet-Katholieken lezen, ligt een algemeene scheiding, een soort vervreemding, een misverstand. Men beeldt zich in, dat er geen aanrakingspunten zijn. Men meent, dat onze lectuur een te beperkt domein heeft. Dit is onwaar.

De eerste bronnen voor onze Lectuur zijn de groote realiteiten, die uit God gekomen zijn: Gods heerlijke schepping, beschouwd met klare oogen en instinctmatige bewondering. De schepping, die den rijke verheugt en den arme verstrooit, die bloeit voor rechtvaardigen en zondaars, voor blijden en verdrukten. De natuur, gezien in 't licht der moderne wetenschap, ontvouwd door de taal der geleerden. Die is een bron der bronnen voor al wat wij lezen kunnen. Men zal niet zeggen, dat de natuur neutraal is. Inderdaad zij weifelt niet. Zij zegt ja, omtrent de heerlijkheden Gods. Zij zegt ja in het Boek Job en in de taal der eenzame herders in het veld. Zij zegt ja in de taal der oude psalmen, ja ook in het werk van Newton, ja dat God spreekt in de werken der natuur. Maar als al wat leeft gaarne leest over de werking der natuur, dan houde men met Sophocles in het oog, dat de mensch toch altijd het schoonste schepsel is in die natuur, de mensch om zijn ziel, geschapen naar Gods beeld en gelijkenis.

Wij menschen, met de bewonderenswaardige structuur van ons lichaam en de majesteit onzer ziel. Hoe klinkt in des menschen ziel met een rijkdom van leven, een lierzang van vreugde en in dat alles een hoogere stemming.

Daarom lezen wij zoo gaarne boeken der tranen van het leed. In dit alles ligt het streven naar het oneindige, om dit te doen hooren, het te brengen onder 't volk; wij willen het groote, diepe, rijke menschenleven leeren kennen, zich afspiegelend in den diepen toon van 't menschelijk hart, het leven doen werken tot bloei en verandering der maatschappij. De bron der realiteiten is de natuur, de mensch, de godsdienst.

Onze heilige R. K. Godsdienst. Wat een nieuwe wereld! Zij, die buiten staan, vluchten ons woord, zoeken niet ons geschrift. En toch, dit katholiek geloof adelt de natuur. In ons leven zal men een rijkdom vinden, een antwoord op God's openbaring.

Onze Kath. Godsdienst! Wat is daar veel van te zeggen, veel van te weten! De buitenstaanders lezen 't in de Levens onzer Heiligen, in het leven van Franciscus; zij zoeken onze mystieken, onze Liturgie.

Wij zelven spreken dikwijls van onze armoede, maar deze ligt niet in ons gebrek aan bezit, maar ontstaat omdat wij niet weten, waar wij onze schatten moeten zoeken om ze te vinden. Welke schoonheid ligt er zelfs niet in de historie van onze vaderlandsche Kerk! Welke schatten zijn daaruit niet te putten, ook voor de kleinen, ook voor onze andersdenkenden, die er uit leeren kunnen, hoe zeer onze waarheid er een is, waard om ervoor te sterven. (Applaus.)

Lectuur geeft strijd en ontspanning, die adelt. Geeft aan alle standen, wat overal noodzakelijk is, meer begrip, meer besef van onzen H. Godsdienst, zij is de dochter van den Koning. De wereld kent haar niet. Schoon is ze, al gaat ze gekleed in lompen, heerlijk als een bruid, in den reinen glans van Gods genade. Zij zal ons allen laten zien, hoe schoon ons H. Katholiek geloof is.

Lectuur is de bron bij uitstek van genot. Maar de menschen te laten drinken uit die bron, daar komt het op aan. Waar is de man, die als een Rebecca het water voor den dorstige en zijn kameelen schenkt? Al onze schoonheden baten niet als ze niet gebruikt en uitgeschonken worden voor onze mede-Katholieken. Daarvoor hebben we vrouwen en mannen noodig. Waar moeten die gevormd worden? Wat hebben die noodig om voor te lichten. Allereerst moeten zijzelf in 't licht wandelen. Eerst zelf wetenschap bezitten. Het is een fout, te denken, dat iets voor de kleinen kan worden neergeschreven, alsof zij zich moesten voeden met de brokkelingen, die afvallen van de tafel der wetenschap en kennis. Zij moeten voorlichters hebben, die degelijke en ware wetenschap zóó voorzetten, dat de schare waard acht ze aan te vatten. Het gaat niet aan, te meenen, dat men ergens onrijpe wetenschap brengen mag.

Daarom moeten we mannen hebben van studie en ontwikkeling. Geen enkel vak kan uitgeoefend worden zonder voorlichting en kennis en zeker niet het vak van schrijven.

Naast de mannen van hoogere wetenschap hebben we ook practische mannen noodig. Het is geen licht werk, een dagblad in elkaar te zetten, daarvoor zijn practische menschen noodig. Met geleerden alleen kan men in deze niets bereiken. Naast geleerden moet men practici, mannen van taal, stijl en kunst hebben, die in aanschouwelijke vormen, in beeld en woord 't onderwerp kunnen voorstellen.

Wij hebben voorts noodig een eigen boekhandel, die den geleerden hun materiaal levert, en die zich meer en meer ontwikkelt. En daarnaast propaganda voor goedkoope lectuur, Spr. verheugt zich over de samenwerking, die tusschen beide op deze vergadering is tot stand gebracht. Twee schapen der Haarlemsche kudde zijn hier komen weiden onder den vriendelijken Herder, hier aanwezig.

Voor Lectuur hebben we bronnen noodig ook van geld en bezit. Deze zijn van de hoogste beteekenis. De menschen bestaan uit ziel en lichaam, en zij kunnen niet alleen behandeld worden als geesten. Er genezen geen zieken meer door de schaduw van Petrus. Op alle mogelijke wijzen moeten wij daarom trachten versterkingen te krijgen voor onze voorraadskas, er moet zijn geld en bezit.

Dit is zeker een woord van algemeene beteekenis, ook voor dit bisdom. Waar zullen we beide vandaan halen? In ons nijvere bisdom zijn die middelen van bezit, is de nervus rerum wel te vinden. En noodig is het, want schrijvers moeten leven en onze knappe jonge mannen en vrouwen snellen niet allereerst naar betrekkingen, waar men een hongerloon uitkeert.

Op de vraag, of het geoorloofd is geld te verzamelen, meer dan men noodig heeft voor zich en de zijnen, antwoordt Thomas van Aquine bevestigend; indien men geld nuttig maakt voor zijn nakomelingen en de gemeenschap, dan is het streven naar rijkdommen zelfs een deugd. Het geld mag alleen niet dienen om het op elkaar te stapelen.

Voorop moeten we dus gaan op elk gebied van activiteit. Als een voorbeeld voor zijne medeburgers moet men aan den bloei van zijn vaderland medewerken. Dit is werken voor een ideaal. Men bouwt een kathedraal, als men werkt aan het verspreiden van goede lectuur. Gaan wij dan van hier met de bede, dat God onzen arbeid zal zegenen. Alle krachten moeten samenspannen, alles moet samenwerken voor het groote ideaal, den bloei van ons dierbaar vaderland. Het is een heerlijke gedachte, hoe wij van morgen in de kathedraal vereend waren; wij verstonden er, dat rijke beeld van omvang en streven onzer eenheid; wij verstonden den kunstzin van hem, die dat schoons voortbracht. Wij verstonden er elkaar. Doch nog beter verstonden wij elkaar rondom 't altaar, waarop onze Herder den zegen des hemels voor ons afsmeekte, te midden dier heerlijke gezangen; wij begrepen er elkaar, wijl wij ons laafden uit de groote, rijke bron, die is 't geloof, dat door liefde werkt. (Daverend applaus).

PASTEUR.

Onder de Grootste geleerden, grootste weldoeners van de mens heid der latere tijden behoort z der twijfel Pasteur.

Zijn vindingen hebben niet en de wetenschap gebaat, niet en den landbouw gevrijwaard tegen n lioenen guldens schade, niet en den Franschen naam, op gebied (proefondervindelijke kennis, een g rie gewonnen als geen ander gele de zijn vaderland verwierf, doch t vendien duizenden menschen het ven gered, en zijn weldaad ga nog immer voort duizenden te re den in Frankrijk en daarbuiten alle landen der beschaafde werel

Zijn studiën over de kristall leidden hem tot de studie der g ting; na de meest merkwaardi en door de geleerden der gehe aarde bewonderde proeven over moleculaire bewegingen der krista len te hebben genomen, ging hij ver op het gebied der organiscl scheikunde en toonde treffende ove eenkomsten aan tusschen krista lisatie-verschijnselen en gistings- penbaringen, zoodat zijn studiën va het hoogste belang werden voor he bereiden van wijn, azijn en bier.

Hij bewees met slaande bewijze dat de „zelfwording" het ontstaa van het leven uit levenlooze stof zo der kiem van leven) onzin is, d alle leven ontstaat uit een leven kiem, dat geen organisme ter w reld wordt tenzij uit de cel.

Hevig en langdurig was de strij met de ongeloovige wetenschap, di als het ware van deze „zelfwording een der grondslagen van haa levensleer had gemaakt. Positivism en materialisme lieten zich de g makkelijke oplossing van het on staan des levens door „eigen-ma king" niet zoo licht uit de hande slaan.

Maar Pasteur's proeven waren be slissend.

Mem stond eerst verbluft. Daarn poogde men hem te weerleggen. E werd eene commissie benoemd, di het pleit beslechten zou. Pasteu wees echter telkens, waneer de voo standers der „zelfwording" des le vens met een proef aan kwame dragen, duidelijk aan, dat zij niet ge noeg hun voorzorgen hadden ge nomen en in hun vaas, aan hu instrument, in de lucht, eenige le venskiemen waren overgebleven, di zich ontwikkelden onder hun oogen zoodat niet „zelf-wording" doc ontwikkeling eener kiem aanwezi was. Dan legden zich de voorstan ders dier dwaze theorie er weder o toe hun proeven nog zuiverder t verrichten, — maar immer weder be schaamde hen Pasteur. Ten laat ste behield hij met eere het veld e bewees hij doorslaande de onbestaan baarheid der zelfwording, de dwaas heid van materialisme en positivis me, het bestaan des levens uit de le venskiem ontwikkeld.

Een andere zijner gloriën is de lee der microben, der kleine diertjes, di de besmetting vormen, en van het serum (tegen de pest etc.) of de ont smettingstof. Tenminste komt de *wer king* op ontsmetting neer. Hij heeft persoonlijk en ook later door zijn leerlingen Roux en Behring duizenden menschenlevens behouden. Diphteritis, razernij door den beet van een dol dier, verschillende besmettelijke ziekten [pest) leerde hij behandelen door inspuiting van een tegengif, van een

---

dat niet opvatten. Hij moet alleen inzien, hoe goed hij het totnogtoe gehad heeft en hoe moeilijk de arbeid in de werplaats is. En daarbij nog de zooveel eenvoudiger leefwijze, want ik sta er op, dat u Willem behandelt, alsof hij inderdaad niets anders is dan een gewone leerling. — Niet waar, baas Horn, u slaat mijn voorstel niet af? Het is werkelijk mijn laatste hoop. Ik heb reeds alles beproefd, klappen heeft de jongen gehad voor zijn slechte cijfers, maar ik heb ingezien, dat we daar niet verder mee komen. Ik moet het nu op een andere manier beproeven.

— Goed, meneer, ik zal er op ingaan, — om Willy. Ik hou van den knaap, 't Is zoo'n lieve, beste jongen. Alleen kon hij een beetje vroolijker zijn.

— Wel bedankt, baas Horn, dat u me wilt helpen den bengel op den rechten weg te brengen.

—Als 't maar de rechte is, meneer!

Een zonderling lachje speelt bij deze woorden om de lippen van den ouden handwerksman.

— Laat dat mijn zorg zijn, beste Horn! Natuurlijk, op Goeden Vrijdag en op de beide Paaschdagen moet Willen thuis blijven, en dat u hem boodschappen laat doen, wensch ik natuurlijk ook niet.

— Zoo, — zoo! Ik dacht dat hij evenals de andere leerlingen zou......

— Ja, natuurlijk, wat het werk betreft en de behandeling in huis en werkplaats, baas Horn. Overigens — u moet toch bedenken, dat het hier een kind uit goede familie betreft......

— Zeker, meneer, — de oude man glimlacht weer heel eigenaardig, — het zal in orde komen. U zult met me tevreden zijn en Willy ook. Ik wil hopen, dat de geschiedenis goed afloopt Mijn vrouw zal blij opkijken, als ze er van hoort. Zij is dol op den jongen. Als hij de deur inkomt, lacht haar heele gezicht.

— Nu, dat is mooi, dan zal zij er ook niets tegen hebben. Dus, Maandag komt de jongen hier. En houdt u me niet voor een slechten vader, baas Horn......

— Volstrekt niet, meneer. De jongen komt immers niet in 't tuchthuis. En hij komt me eigenlijk heel goed van pas. Ik krijg eerst met Mei een nieuwen leerling en er is druk werk. Dan kan Willy dadelijk aanpakken. Hij is haast al een halve schrijnwerker. Menig uur heeft hij al bij me in de werkplaats gestaan en 't is een lust om te zien, hoe goed hij werkt,

— Mooi. Wel bedankt dus, baas Horn. Natuurlijk zal ik u de moeite en de kosten, die u hebt, vergoeden. Ik breng Willem zelf bij u. Bonjour!

— Uw dienaar, mijnheer!

⁂

— Zoo, baas Horn, waar is de kwajongen?

Met deze vraag komt de kantonrechter op Zaterdag na Paschen tegen den avond de werkplaats binnen.

— Hier, vader!

Het met een heldere stem gegeven antwoord komt uit een hoek, waar Willy ijverig bezig is met het afmeten van planken.

— Zoo, ben je daar? Nu, ik zal het je zeggen ik zal nog eenmaal genade voor recht laten gelden. Je zult geen schrijnwerker worden, maar verder het gymnasium bezoeken, als je mij beloven wilt, flink te leeren en alle moeite te geven om de tevredenheid van je leeraren te verwerven. Maar weet dit wel, blijf je weer zitten, dan is er geen pardon, dan wordt je een handwerksman.

Al het bloed wijkt uit het gezicht van den knaap, — hij staart zijn vader verschrikt aan. Eindelijk roept hij uit:

— Vader, dat is u geen ernst, dat kan geen ernst zijn! — ik — ach, vader, laat mij hier bij mijn werk, waarvan ik zooveel hou, — zoo ontzaglijk veel hou, — laat me bij baas Horn, die 't zoo goed met me meent! Ik kan nu eenmaal geen Latijn en Grieksch leeren, vader, — het gaat werkelijk niet in mijn hoofd.

Met een dreigend gebaar treedt de rechter op zijn zoon toe en heft de hand op om hem te slaan; hij laat haar echter weer vallen en kijkt den knaap doordringend aan.

Baas Horn legt de zware, vereelte hand op de schouder van den opgewonden vader.

— Meneer, ik zou hier ook een woordje mee hebben te spreken, daar ik nu toch nog de baas van den jongen ben. Willy heeft gelijk, duizenmaal gelijk. Ik heb nog nooit een zoo flinken, schranderen en vlijtigen leerling gehad, en ik ben nu zestig jaar en sedert vijf en-dertig jaar baas. Dat is maar geen praatje, dat is niet overdreven, — het is de waarheid!

— Ja, wat kan mij dat schelen, wat helpt mij dat?

— U moet inzien, meneer, dat het zonde zou wezen, als u Willy wilde dwingen om weer op school te gaan. Ik kan me wel voorstellen, dat het u zwaar moet vallen, een meneer als u, om van uw eenigen zoon een handwerksman te maken. Maar de jongen kan later toch op een ambachtsschool gaan, en geloof me, hij zal het met zijn vak nog ver brengen in de wereld, en dan zal hij menigeen uitlachen, die vele examens heeft gedaan en zich met moeite door het leven heenslaat. U moet het toch ook zelf inzien: de jongen is een heel anders geworden in deze veertien dagen, vroolijk en opgeruimd, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. En ik heb hem toch waarlijk niet zacht aangepakt.

De kantonrechter strijdt een bitteren tweestrijd, en eenige oogenblikken blijft het heel stil in de werkplaats. Daarna steekt hij echter baas Horn de hand toe en zegt:

— U hebt gelijk. Ik zie het in. Laat het dan zoo blijven als het is. Uit de grap, zooals u het noemde, is werkelijkheid geworden...... Willy, je hoeft niet weer naar 't gymnasium, je mag bij baars Horn verder leeren. De hemel geve, dat het voor je geluk is, jongen!

— Dat zal het! zegt met bewogen stem de oude schrijnwerker, en tegelijkertijd vliegt de jongen zijn vader om den hals.

Daarna stamelde hij, bevende van ontroering:

— Ik zal u altijd eer aandoen, vader, en u zal zich nooit over uw zoon behoeven te schamen.

— Mooi, jongen! Ga nu maar mee naar moeder! Die zal niet boos zijn, dat het geploeter op het gymnasium gedaan is......Morgen spreken we verder, baas Horn!

Zoo geschiedde, Willy's vader en baas Horn werden het spoedig over de voorwaarden eens en Willy werd schrijnwerker. Hij bleef lessen nemen in teekenen en wiskunde en wist toen hij later op eigen beenen kwam te staan zich zoo flink vooruit te werken, dat hij nu een der grootste meubelfabrikanten van zijn land is. Zijn vader, die lang nog met leedwezen gadesloeg hoe zijn zoon, in plaats van ambtenaar, handwerksman werd, heeft geleerd zich met de gedachte te verzoenen en is later trotsch geworden op zijn zoon, die, al sprak hij ook de talen slecht, toch een sieraad is geworden voor zijn familie.

il, die de ziektebacil doodt.
Dat is zijn onsterfelijke verdienste. Toegepast op de heelkunde hadden zijn vindingen ook de heilzaam gevolgen. Men begon meer alge... en de wonden anti-septisch te behandelen, men voorkwam de ontsteking, de besmetting; men legde zich vooral op toe de microben der bevuiling van de wonde te dooden Wie zal zeggen hoeveel, menschen ... gered heeft, de man, die tot in hogen ouderdom persoonlijk arbeid aan het hoofd van zijn prachtig Instituut" te Parijs, de man, die, omgeven door een geheelen staf van door hem gevormde helpers, dag in dag uit zich wijdde aan het heil der menschheid?

Deze groote, wereldberoemde geleerde bezat daarbij een eenvoudig, ...nderlijk hart. Medelijdend en goedig van aard was hij een groote vriend der armen, een vader der ongelukkigen, de vriend zijner zieken. ...en achtte hem niet alleen, men had hem lief. Ontelbaar zijn de blijken van oprechte genegenheid, den onvergelijkelijken doctor tijdens zijn leven en na zijn dood geschonken.

En hij, de reusachtige geleerde, bleef tegenover zijn ouders eenvoudig en nederig als een kind.

Toen, in zijn geboorteplaats, een standbeeld voor hem werd opgericht schreef hij aan zijn ouders: „O mijn vader en moeder, dierbare ouders, die zoo nederig hebt gewoond in dat kleine huis dier plaats, aan u dank ik alles. Uw geestdrift, wakkere moeder, hebt gij in mij overgestort! Als ik immer de grootheid des vaderlands vergat, dan is het daar ik doordrongen was van uw gevoelens. En gij vader, wiens leven zoo hard was als uw harde arbeid, gij hebt mij getoond wat geduld en uitharden vermogen. Aan u dank ik mijn taaiheid in den dagelijkschen arbeid. Niet alleen hadt gij de bestendigheid, die het leven werkzaam en nuttig maakt, doch ook wist gij de groote mannen en de groote werken te bewonderen. Dat heb ik van u geleerd: omhoog te zien, mij immer meer te verheffen tot al wat goed en edel is."

Een groot man, die in zijn volle grootheid zóó schrijft aan zijn arme, eenvoudige ouders! Niet enkel een groot geleerde maar een groot, nobel hart!

Doch Pasteur heeft den moed gehad het ongeloovige positivisme, wetenschappelijk absurde materialisme op de kaak te stellen.

En nu is Pasteur in eens een paar sporten naar beneden gehaald.

Het positivisme leert, dat niets dan de proef van het experiment *zeker* is; de rest *weet* de mensch niet.

Welnu, Pasteur sloeg die onzinnige dwaalleer dood met te wijzen op de *beginselen* der wetenschap, die onder geen enkele „proef" vallen, maar die iedere proef *voorafgaan*.

Neemt iemand niet in beginsel aan, dat b.v. zijn oogen *goed* waarnemen, dat iets niet *tegelijk* kan zijn en niet kan zijn, dat hij een verstand heeft dat *bij machte* is te kennen,— dan kan hij wel ophouden met proeven te doen, dan is het monnikenwerk te pogen met een proef iets te weten te komen! Want, wat ik zie, zie ik dan misschien verkeerd, en ik weet immers niet, of mijn verstand in staat is te kennen volgens de waarheid der dingen! Doe nu maar proeven! Dat heeft dan geen zin.

't Positivisme en 't materialisme — dat het leven uitsluit — vonden in Pasteur een onverzoenlijken bestrijder.

Hij bewees het bestaan eener wetenschap *vóór* de proef.

Hij bewees het bestaan van het leven uit een levenskiem, die iets anders is dan enkel *stof*.

Daarom is Pasteur de man der liberalen niet!

Hij was een vroom, een vurig Katholiek; daarom staat hij in 't zwarte boekje.

Dogma en wetenschap gaan immers niet samen!!

Pasteurs' redevoering in de „Académie Française" over Littré,— ook een groot geleerde, maar die eerst ongeloovig was, op zijn sterfbed zich echter bekeerde,— was een waarachtig, indrukwekkend Christelijk program.

Heerlijk is de passage, waarin Pasteur het bestaan van een volgend leven bewijst na den dood, heerlijk de kloeke, mannelijke verklaring van den grooten geleerde over de verhevenheid des Christendoms en de onbeschaamdheid der wetenschap, die zich tegen God verzet.

Snijdend en scherp is het woord van Coppeé, — ook ,hij, een bekeerling — die in de „Gaulois" meedeelt, wat hij zooal gezegd zou hebben, had de „Académie Française" hém gekozen, om haar te vertegenwoordigen bij de onthulling van Pasteur's standbeeld.

Dan hadde hij o. a. gezegd:

„Voor misdadigers roep ik de herinnering op aan een man, die slechts wel deed; aan laffe sectarissen, die niet zullen rusten, voordat het laatste altaar verbrijzeld en het laatste vaandel verscheurd is, verhaal ik het leven van een groot Christen en een groot vaderlander. — O, ik weet het, mijn hoorders ontstellen niet zij blozen niet, want deels zijn het onbeschaamde rekels, deels huichelaars.— Toch trekken er eenigen een zuurzoet gezicht, als ik aldus mijn redevoering eindig: deze man van genie, die eenige der diepste geheimen van de natuur had outsluierd, was niet zóó trotsch te gelooven, dat hij er de oneindige verholenheden van doorgrond had.— Hij vond slechts één antwoord op de raadselen: de hoop op een ander leven, en hij bleef met treffende nederigheid des harten trouw aan den God zijner moeder, van zijn ras, van zijn vaderland.— Pasteur was Christen... En op dit oogenblik van zegepraal, waarop Frankrijk en geheel de wereld hun dankbaarheid betuigen aan een der grootste weldoeners der menschheid, is het wel een geheel bijzondere vreugde voor hen, die Pasteur's *geloof* deelen, dat zij weten, hoe hun herinnering en hun gebed omhooggaan naar het oord, waar hij de glorie geniet, die alléén waarachtig onsterfelijk is."

Zoolang de geloovige wetenschap haar Pasteur's heeft, laat zij de inktdwergen, die krassen over „onvereenigbaarheid van dogma en wetenschap", over aan hun lilliputters-bedrijf!

(*De Maasbode.*)

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Dinsdagnacht overleed de Eerw. Zuster M. GERTRUDA (in de wereld Mej. MARIA, CATHARINA, PETRONILLA VERHAART.) Zij was geboren te Bergen-op-Zoom den 5den October 1848 In 1869 trad zij in de Congregatie der Ziekezusters van Breda, werd daar in 1870 geprofest en kwam den 3den Oct. 1873, naar Curaçao, waar zij gedurende 35 jaren werkzaam is geweest in den dienst der armen en zieken. Zij bereikte den ouderdom van 60 jaren.

Moge zij reeds het loon genieten, dat beloofd is aan hen, die in elken armen Jesus Christus zelven zien.

Scheepvaart.

Van 1 — 16 Juni liepen onze haven binnen:

Stoombooten	13
Goeletten	15
Bijlanders	18
Totaal	46 schepen.

Verleden jaar bedroeg dat getal 69. In plaats van vooruitgang valt er een verlies te boeken van 23 schepen, voornamelijk onder de Goeletten en Bijlanders, waaraan elk verkeer met Venezuela volstrekt verboden werd sinds 19 Mei ll.

Onze eigenlijke scheepvaart, die vracht haalt en brengt voor Venezuela ligt nu reeds een maand stil. De stoombooten bleven tot dusverre ons nog geregeld aandoen, ofschoon een zijn route reeds, wijzigde. De verdere scheepvaart bestaat hoofdzakelijk in scheepjes van Bonaire met houtskool en dividivi.

Hoe lang zal die hoogst onvriendelijke maatregel van Venezuela tegen het bevriende Curaçao nog gehandhaafd blijven?

Dagen achtereen is het alsof onze haven ware uitgestorven. De gewone bedrijvigheid wordt nu ten eenenmale gemist.

De *Merida* zond zijn volk reeds naar huis.

Nu Maracaibo niet meer mag worden aangedaan om vracht te halen of te brengen, blijft de *Merida* werkeloos hier liggen. De *Red D* booten kozen nu Pto. Rico als doorvoerhaven voor Venezuela. De *Aurora* vaart tusschen Puerto Rico, Curaçao en Puerto Cabello.

Toen een paar jaar geleden de overscheping op Curaçao eveneens voor een tijdje werd geschorst opende de *Red D* een directe vaart naar Maracaibo en zoo bleef ook later een gedeelte van den doorvoer voor ons verloren. Als de toestand nog wat voortduurt vreezen wij maar al te zeer, dat ook nu weder een gedeelte van den doorvoer van Venezuela naar Amerika voor ons verloren zal gaan, omdat thans een andere weg gezocht moet worden, welke men ook later blijft volgen.

Slechts gedurende een paar dagen, toen de *Prins der Nederlanden* hier vracht achter moest laten voor Trinidad, was er groote bedrijvigheid aan de haven. Maar vracht voor Trinidad zullen wij nimmer geregeld kunnen overschepen. Dat mocht nu gebeuren, omdat de boot Trinidad, door de pest besmet, niet aandeed om op Puerto Cabello de vracht voor al de kusthavens van Venezuela te brengen. Na al de havens van Venezuela voorbijgestoomd te zijn, bleef de *Prins der Nederlanden* drie volle dagen lossen op Puerto Cabello. En zoo hebben wij een klein voordeeltje gehad. Maar dat blijft hooge uitzondering.

* *
*

Opnieuw zijn twee Arubiaansche schepen varende onder Nederlandsche Vlag het slachtoffer geworden van het brutaal optreden van Venezolaansche kustwachters.

Vrijdagnacht, van 12 op 13 Juni ll., toen de *Carmita* kalm naar Curaçao stevende met brieven en vracht van de Arubiaansche kooplieden voor New-York bestemd, werd plotsling stoppen en bijdraaien bevolen door Venezolaansche kustwachters. de kapitein werd aangezegd zich aan boord van de *Antonia* te begeven met zijn papieren. Toen hij vroeg, te mogen wachten tot den ochtend, daar de zee hol stond onder een stevigen bries, was het eenige antwoord een paar kogels. Goddank, werd niemand getroffen. De kapitein ging nu naar de Venezolanen toe. Nadat de papieren waren nagezien werd opnieuw naar de *Carmita* geschoten en bevolen bij te draaien en de *Antonia* te volgen. Een paar gewapende Venezolanen gingen op het Nederlandsche schip aan boord. Nu werden schip en bemanning naar Adícora gevoerd en den volgenden dag naar La Vela, waar zij twee dagen werden vastgehouden, en weer losgelaten na allerlei kleingeestige plagerijen en grove beleedigingen ondergaan te hebben.

Toen de *Carmita* hier aankwam was de *Zulia* weg, vracht en correspondentie misten de noodige aansluiting en moeten nu een week wachten.

Met de *Marion* geschiedde idem. idem.

De Gelderland.

„Naar men zegt," schrijft *De Vrijmoedige*, „wordt de *Gelderland* binnenkort uit Suriname verwacht."

Als dat gebeurt, zal er een zucht van verlichting geslaakt worden. Wij weten ons dan weder beschermd. Waarschijnlijk hebben wij hooren verzekeren, dat voorvallen als nu weder met de *Carmita* en *Marion* geschied den, nooit voorkomen als de *Gelderland* in de buurt is.

* *
*

12 Juni ll. zijn per *Prins Willem III* van den K. W. I. M. 1 onderofficier en 4 stokers der Kon. Marine naar West-Indië vertrokken, ter aanvulling der bemanning van H. M *Gelderland.*

Marietta.

Deze ongepantserde Amerikaansche oorlogsschoener viel gisterenmorgen hier binnen, komende van Haïti. Om acht uur werden de saluutschoten gewisseld en de officieele bezoeken gebracht aan land en aan boord.

De *Marietta* is 53 M. lang. 10 M. breed en heeft een diepgang van 3,9 M. Zij is bewapend met 6 kanonnen van 10 cM., 4 van 5,7 cM., 2 snelvuurkanonnen van 3,7 cM en 1 mitrailleuse. Dit schip werd in 1897 te water gelaten.

Mail.

De *Aurora* zal Maandag 22 Juni via Pto. Cabello naar New-York vertrekken.

Koloniale Raad.

Dinsdag avond had de eindzitting plaats over de herziening van ons belastingstelsel. Tegenwoordig waren 8 leden en de gecommitteerde van den Gouverneur, de heer DE JONCHEERE, afwezig waren: A. W. STATIUS MULLER, EDW. SENIOR, FENSON en SUTHERLAND. Onmiddellijk na de opening der vergadering verleende de Voorzitter het woord aan den Heer DE JONCHEERE, die begon met den Heer LANSBERG te bedanken, dat hij hem door zijn amendement attent gemaakt had op eene vergissing in de wet. Door verschillende wijzigingen in het contract met de phosphaat maatschappij zou alle misverstand uit den weg worden geruimd. Op die verzekering trok de Heer LANSBERG zijn amendement in.

De Heer LANSBERG dankte vervolgens den Heer DE JONCHEERE voor zijne welwillende en kostelijke voorlichtingen bij het behandelen der nieuwe wetten en hoopte, dat ze goed mogen werken tot heil der Kolonie.

Ook de Voorzitter nam in dien geest het woord en wenschte den Heer DE JONCHEERE een voorspoedige reis naar Holland, na hier met zooveel geduld en kunde de herziening van het belastingstelsel te hebben tot stand gebracht.

De Heer DE JONCHEERE dankte den Voorzitter, den Heer LANSBERG en geheel den Raad voor hunne welwillende medewerking.

Hiermede is de behandeling der nieuwe wetten afgeloopen en is de kroon gezet op een jarenlangen moeilijken arbeid.

Moge hij strekken tot heil en bloei der Kolonie.

(*La Cruz.*

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Aangeteekende stukken: Ram. Castro Cardenas (2), Mr. Fouchard, Gerardo Haseth, Guillermo Lüssenhoff (2), Maduro Jr. & Co., J. C. Ringeling.

Brieven: War Baesas, Emile Carlson, Delmina Cecilia, Clarita Correa, Eduardo Anderzijn, Maikel E. Kasten, Ortensia Fecunda, Rosalia Naar, Maria Janet Goelia, Bonifacio Lourens, Jan Paula (2), Mourens Pietersz, Rodelfina Palma, Merce Pietersz, Maria Roije, Maria M. Sillié, Valentina Soler, J. Mc. Credie Snow, J. H. Winkeljohann Sucs. (2), Dilia P. de Weeber (2), Elisa V. Weeber, Gijsbert P. de Windt.

Briefkaarten: Ana Schorea, Don Senior, Chas J. Meijer.

Drukwerken: Mevrouw Baiz, W. H. Buncawper, P. de Castro, J. M. A. Corsica, De Veer & Co., Gijsbert de Windt, Salas y Dias, Quarantaine Station, E. Oldenbarneveld.

Stadsreiniging.

Van 12 Juni, 12 uur n.m. tot 19 Juni 12 uur werden in het fiscalaat aangebracht:

133 ratten.
542 muizen.

In 't geheel van het begin der reiniging tot nu:

1867 ratten.
7047 muizen.

Werden verwijderd, door de aangehuurde werklieden der reinigingscommissie, uit verschillende koralen, binnenplaatsen en sloppen, zoomede van openliggende gronden aan de Overzijde vuilnis en blikken 146 en 80 karren van een cactus-bosch, alwaar vele ratten zich ophouden.

Door de meerdere aangehuurde werklieden voor quarantaine-maatregelen op Pietermaai, den berg Altena en uit Monteberde 18 karren vuilnis en 345 kruiwagens oude blikken en uit Willemstad hier en daar 60 karren vuil verwijderd.

Het geheele zeestrand werd iederen morgen gereinigd, zoodat er hoegenaamd geen stank verspreidende stof is waar te nemen; terwijl de vleeschhal elken morgen werd geschrobd en waar versch vleesch te koop wordt aangeboden, schoon is. De opruiming vordert met rasse schreden, zoodat er spoedig een einde aan zal komen; bovendien zijn er al vele werklieden bedankt en heeft de reinigings-commissie 17 werklieden nog in dienst. De riolen en goten, zoomede de straten, verkeeren allen, wat reinheid betreft, in goede orde.

Buitenland.

FRANKRIJK.

Z.H. Paus Pius X heeft aan de Fransche Kardinalen het volgend hoogst belangrijk schrijven gericht:

Het oogenblik schijnt ons gekomen „om u onze beslissingen mede te deelen inzake de „Mutualités ecclésiastiques" opdat, door uwe bemiddeling, alle leden van het Fransche episcopaat en der Fransche geestelijkheid hiermede worden in kennis gesteld.

Wij hebben de kwestie met de grootste zorg en uit alle gezichtspunten bezien, daar Wij verlangend waren, een middel te vinden, om aan de Fransche geestelijkheid nieuwe offers te besparen. In onze liefde voor Frankrijk en voor zijne priesters,

wier bewonderingswaardige edelmoedigheid onder zulke wreede beproevingen wij stap voor stap volgen, waren wij bereid, de grootst mogelijke concessies toe te staan, indien de wet den priesters van Frankrijk veroorloofd had hunne waardigheid en de regelen der kerkelijke discipline ongeschonden te bewaren.— Maar men vraagt aan de Fransche geestelijkheid vereenigingen te vormen, open voor iedereen, die zich op de een of andere wijze als belanghebbende zoude uitgeven, zonder wettig middel om uit hunne rangen afgedwaalden, of zelfs leden, die uit de gemeenschap der Kerk gesloten zijn, te verwijderen. Men vraagt alles bijeengenomen, aan de Fransche geestelijken zich te vereenigen in een afgescheiden lichaam en in zeker opzicht hun karakter als priesters in gemeenschap met den H. Stoel te vergeten. Zij moesten zich beschouwen als gewone burgers, maar als burgers van het recht beroofd, dat aan alle Franschen verleend is, om onwaardige medeleden uit hunne gemeenschap uit te sluiten. En dat alles om materieele voordeelen te ontvangen— voordeelen, zeer twijfelachtig en onzeker, en omringd van aan de hiërarchie vijandige beperkingen, terwijl de geringste controle der hiërarchie beslist en geheel en al door de wet wordt buitengesloten.

In de uitoefening van hun heilig ambt, edelmoedig geofferd ten dienste van al hunne medeburgers van het eene einde van Frankrijk naar het andere, hebben de oude en zieke priesters het recht geput op de zoo kleine tegemoetkoming en nu weigert men de kerkelijke ambten te erkennen en daardoor ook de diensten, die zij zonder ophouden aan Kerk en vaderland bewijzen. In deze omstandigheden, is het Ons niet mogelijk, de vorming dezer vereenigingen toe te staan. Onze groote voorganger, schreef in 1892 aan de bisschoppen van Frankrijk, dat, volgens de meening van den vijand, de scheiding tusschen Kerk en Staat zijn moet „de absolute onverschilligheid van de openbare macht ten opzichte van de belangen der Christelijke maatschappij, d. w. z. der Kerk en zelfs de negatie van haar bestaan." En Leo XIII voegde er aan toe: „Zij hebben slechts één voorbehoud gemaakt. dat als volgt luidt: zoodra de Kerk, gebruikmakende van de bronnen, die het gemeene recht iederen Franschman laat, haar werk, door eene verdubbeling van haren ijver, zal doen bloeien, zal de Staat tusschenbeide moeten kunnen komen, teneinde de Fransche Katholieken buiten het gemeene recht te plaatsen. In één woord, het ideaal van deze mannen is de terugkeer tot het heidendom: de Staat erkent de Kerk niet meer dan alleen, wanneer het hem behaagt, haar te vervolgen. Dat zien wij helaas! in deze dagen gebeuren.

Nog ernstiger is de kwestie der fundaties van missen, een heilig erfdeel, waarop men de hand heeft durven leggen tot schade der zielen en den laatsten wil der erflaters schendende. Het is ontwijfelbaar, dat deze fundaties in de gedachte der overledenen moesten dienen, om de H. Missen te doen lezen, niet op de een of andere manier, maar in wettigen vorm en in volkomen overeenstemming met de discipline der Katholieke Kerk. In plaats van deze fundaties zonder belemmering terug te geven, biedt men deze vereenigingen aan, waaraan men reeds van te voren elk kerkelijk karakter heeft ontzegd en waarbij elke wettelijke tusschenkomst van het episcopaat door de wet verboden is. De wet erkent geene enkele tusschenkomst der kerkelijke overheid, die voortaan beroofd zou zijn van elk wettelijk middel om altijd en overal de wettige viering der H. Missen te verzekeren en daardoor zou ondanks alle maatregelen, die het episcopaat zou kunnen nemen en ondanks den goeden wil van de meerderheid der zeer waardige priesters van Frankrijk, de viering dezer missen aan de grootste gevaren zijn blootgesteld. Wij moeten nu den wil der erflaters ongeschonden ten uitvoer brengen en de wettige viering der H. Offerande in alle omstandigheden verzekeren.

Wij kunnen dus niet een stelsel toestaan, dat in tegenspraak is met de bedoelingen der overledenen en met de wetten, die de wettige viering van het meest verhevene in den Katholieken eeredienst regelen. Met diepe droeheid, zien wij, hoe deze beroovingen zonder tal door de toeëigening van het erfdeel der dooden bedreven worden. Met het doel, om zooveel mogelijk te herstellen, roepen Wij u op, zeer geliefde priesters van Frankrijk, om eenmaal in het jaar eene H. Mis voor de religieuze fundaties op te dragen, zooals Wij het zelf eenmaal per maand zullen doen... Buitendien en ondanks onze beperkte bronnen van inkomsten, hebben wij reeds eene som beschikbaar gesteld, voor het opdragen van twee duizend H. Missen per jaar, opdat de zielen der overledenen niet beroofd zullen zijn van de leniging, waarop zij recht hebben, en dat de wet, zooals zij heden wordt opgevat, niet eerbiedigt.

Uit geheel ons hart en als onderpand onzer hartelijke en vaderlijke liefde voor Frankrijk, geven wij, Zeer Geliefde Zonen, aan u, aan uwe geestelijkheid en aan de geloovigen van uwe bisdommen, den Apostolischen zegen.

Gegeven te Rome, den 17den Mei van het jaar 1908, het vijfde jaar van ons pontificaat."

Pius X, zegt de „Univers", heeft gesproken. Het net van drogredenen, waarmede de Regeering de berooving van grijsaards en van overledenen trachtte te bedekken, is verscheurd door een daad van loyauteit, rechtvaardigheid en redelijkheid. De maçonnieke hebzucht is vernietigd door het grootsche en delicate optreden des Pausen. Na het kerkgoed te hebben gestolen, stelden de sectarissen zich aan, als wilden zij een gedeelte ervan teruggeven onder voorwaarden, waarvan zij de bepaling zich zelven aanmatigden en waarbij zij de onbeschaamdheid hadden hun wantrouwen en vijandschap te toonen tegenover de Kerk. Pius X verklaart deze voorwaarden onvereenigbaar met de wetten, waarvan hij de opperste en trouwe handhaver is. Hij toont deze onvereenigbaarheid aan in eenige heldere en eenvoudige volzinnen. Geen enkele geest, die onbevooroordeeld en ter goeder trouw is, zal de loyauteit van zijn houding en de rechtvaardigheid van zijn beslissing kunnen betwisten......

Tevergeefs zullen de ministers en hun aanhangers de Katholieken en de geestelijkheid van Frankrijk tegen den Paus trachten op te zetten. De Katholieken en de geestelijkheid van Frankrijk zullen den Paus toejuichen en danken. Zij zullen hem danken, wijl hij eens te meer gerekend heeft op hun gehoorzaamheid en hun zelfverloochening. Het vertrouwen des Pausen in de tucht en de edelmoedigheid zijner Fransche geloovigen, zal niet worden teleurgesteld.

Uit deze nieuwe episode van den oorlog, door de vrijmetselarij ontketend tegen den Paus, zal dit overblijven: een roemrijke bladzijde, in gemeenschappelijke samenwerking geschreven, door de onwankelbare gehechtheid van den Paus aan de wetten der Kerk en door de trouwe onderwerping der Fransche Katholieken aan den Oppersten Herder der Kerk."

Ook de „Figaro" — die van den beginne af aan bij monde van zijn medewerker Julien de Narfon — de zaak der „mutualités ecclésiastiques" verdedigd heeft, verklaart, dat 's Pausen beslissing „door alle bisschoppriesters en geloovigen zal worden aanvaard met eerbied, gehoorzaamheid en berusting." Het blad-zelf berust er slechts noode in, want zijn artikel, aan het pauselijk schrijven gewijd, is één groote uiting van spijtige teleurstelling hier en daar doorspekt met een hatelijkheid in hoffelijken vorm en eindigende met de volgende venijnige opmerking: „Pius X zegt ditmaal niet — zooals hij zeide in zijn encycliek „Gravissimo" — dat hij de meening bevestigt der Fransche bisschoppen." Neen, zeker niet! De H. Stoel wist zeer goed, dat men o. a. in het diocees van kardinaal Lecot en nog in eenige andere bisdommen voor de groote voordeelen welke de „mutualités" boden, wel iets gevoelde. Doch omtrent de quaestie ten volle ingelicht door tal van Fransche kerkvoogden en andere hooggeplaatste kerkelijke personen, die sinds weken naar Rome kwamen, en krachtens zijn verheven ambt op hooger standpunt geplaatst dan wie ook der Fransche bisschoppen en kardinalen en dan al deze tesamen, heeft de Paus een beslissing genomen, die — hoe hard en pijnlijk op stoffelijk gebied hare gevolgen ook mogen gevoeld worden — slechts ertoe zal bijdragen om de Kerk in Frankrijk te zuiveren en te louteren en het episcopaat des te nauwer te scharen rondom den H. Stoel. Ten spijt van alle sectarissen en mokkende Katholieken á la... Julien de Narfon.

CIRCULAIRE.

St. Thomas-kring.

Om den Leden gelegenheid te geven de avondoefeningen van het plechtig Veertig-uren-gebed in de St. Anna-kerk bij te wonen zal op Maandag, 22 Juni a. s., GEEN VERGADERING *worden gehouden.*

Beleefd en dringend worden de Leden uitgenoodigd de plechtige sluiting van het aanbiddingsfeest in de St. Annakerk op Dinsdag a. s. bij te wonen en aan de Processie te willen deel nemen.

Zoowel gedurende het Lof, als bij den plechtigen ommegang is voor de Leden een bijzondere plaats voorbehouden, welke plaats hun door de Commissarissen zal worden aangewezen.

De Directeur,
P. fr. R. J. C. WAHLEN.

Ingezonden Mededeelingen.

COCKTAILS TEURAPETICOS.

Las propiedades alimenticias y nutritivas del aceite de higado de bacalao dependen en absoluto de las grasas que entran en la composición natural del aceite. Estas grasas son digeridas y asimiladas con mucha más facilidad que las otras, debido á la presencia en el aceite de bacalao de ciertos compuestos derivados del hígado, que permiten la pronta emulsificación del aceite por los fluidos del estómago — y hacen que su absorción por la membrana mucosa se lleve á efecto con más facilidad y con más rapidéz que la de ninguna otra grasa.

Las grasas que el aceite de hígado de bacalao contiene, aparte de su poderosa facultad de nutrir, no poseen ningun valor terapéutico — y los otros elementos naturales que son parte de su composición orgánica, existen en cantidades tan infinitamente pequeñas, que es imposible que ninguno de ellos pueda ejercer en el sistema cualquier efecto terapéutico.

Es evidente pues que el aceite de bacalao es un alimento y no una medicina y que todas sus virtudes alimenticias están en las grasas que entran en su composición — y por consiguiente todas las preparaciones que pretenden estar hechas de los principios activos del aceite y que se ofrecen como sus sustitutos, son productos fraudulentos de la especulacion mercantil y del charlatanismo. Dichos preparados no contienen ninguna de las propiedades nutritivas y reconstituyentes del aceite de hígado de bacalao, porque carecen de la grasa, que en la parte del aceite que nutre y alimenta — su composición tiene mucha semejanza con la de los COCKTAILS — y su uso puede en ocasiones causar perjuicios considerables á los enfermos por la gran cantidad de alcohol que invariablemente contienen — y otras substancias narcóticas, como el sulfato de estricnina.

Esas preparaciones, que se dicen contener los principios activos del aceite de hígado de bacalao, son especialmenente peligrosas para las criaturas, para los niños para las jóvenes y señoras, quienes por su naturaleza delicada y temperamento especial no pueden resistir sin grandes quebrantos para su salud los efectos deleterios del alcohol, de la estricnina y otras substancias enérgicas.

El aceite de Hígado de Bacalao es insustituible como alimento — como un reconstituyente poderoso de la sangre, de los tejidos, de los nervios y de los huesos — y el modo más racional de administrarlo, segun lo ha probado la experiencia de más de 30 años y segun la opinion universal de los médicos, es la EMULSION DE SCOTT, que está compuesta del aceite más puro y de otros ingredientes que aumentan considerablemen-

---

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO